

Barne-, likestillings og inkluderingsdepartement
Klikk her for adresse.
postmottak@bld.dep.no

Vår dato 27.09.2013
Deres dato 04.07.2013
Vår referanse 273/21307
Deres referanse 12/7210

Høring – forslag til gjennomføring av forbrukerrettighetsdirektivet i norsk rett

1.0 Innledning

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) viser til Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementets (BLD) forslag til gjennomføring av forbrukerrettighetsdirektivet i norsk rett og takker for invitasjon til å avgi høringsuttalelse.

NHO organiserer ca 22 000 medlemsbedrifter, som sysselsetter ca 550 000 årsverk. Mange av NHOs medlemsbedrifter produserer og selger til forbrukere og vil bli berørt av dette forslaget. For NHO er det viktig at regelverket skaper en god balanse mellom forbrukernes og næringslivets interesser, og at begge sider opplever trygghet for at deres rettigheter blir ivaretatt og håndhevet.

NHO mener prinsipielt at det er positivt at det skjer en totalharmonisering av reglene om forbrukerbeskyttelse i EØS-området. Ulikt regelverk i landene kan gi store etterlevelseskostnader for næringslivet og skape uklarheter for forbrukerne med hensyn til hvilke rettigheter de har ved handel over landegrensene. NHO er derfor svært tilfreds med at arbeidet med forbrukerrettighetsdirektivet er fullført, og at direktivet er totalharmonisert.

En totalharmonisering innebærer imidlertid at det må gjøres endringer i norske lover, der noen vil være til forbrukernes gunst, mens andre vil være til forbrukernes ugunst. Dersom dette ikke hadde vært tilfelle, ville ikke målet om en totalharmonisert forbrukerbeskyttelse vært mulig å oppnå.

NHO mener det er viktig at hensynet til totalharmonisering veier tungt når direktivet nå skal gjennomføres i norsk rett, og minner om at såkalt "gold plating" eller overoppfyllelse kan være til direkte ulempe for norske bedrifter i konkurransen med de utenlandske. EU-regler skal gi like spilleregler for bedriftene i det indre marked, og spillereglene blir ikke like hvis Norge eller andre land har egne regler.

2.0 Forbrukerrettighetsdirektivets virkeområde

Det følger av artikkel 3 at forbrukerrettighetsdirektivet får anvendelse på alle forbrukeravtaler, bortsett fra de avtale typer som er listet opp i artikkel 3, nr. 3, som er unntatt direktivets virkeområde.

Siden direktivforslaget er totalharmonisert kan ikke EØS-statene innføre eller opprettholde regler i den nasjonale lovgivning som avviker fra direktivet, med mindre motsatt fremgår av direktivet. I direktivets fortale punkt 13 fremgår det at medlemsstatene står fritt til å anvende direktivets regler også på områder som ikke omfattes av direktivet. Departementets forslag er at unntakene for avtaletypene i artikkel 3, nr. 3 ikke skal innføres med mindre det foreligger grunner til det.

NHO er uenig i dette utgangspunktet og mener at unntakene for avtaletypene, som er listet opp i artikkel 3, nr. 3, må opprettholdes i reglene som gjennomfører direktivet nasjonalt. For NHO er det vesentlig at det innføres likt regelverk i alle EØS-land, slik at konkurransevilkårene blir like, og at alle aktører kan forholde seg til ett forutberegnelig regelverk ved grenseoverskridende handel.

NHO reagerer på at behovet for særnorske tilpasninger ikke er blitt begrunnet i tilfredsstillende grad i høringsnotatet, og etterspør en konsekvensutredning av hvilke følger det vil få for bransjer som blir omfattet av forbrukerrettighetsdirektivet i sitt hjemmemarked, men ikke i det indre marked, jf utredningsinstruksen, punkt 2.3.2, andre avsnitt.

3.0 Ny informasjonsplikt i forbrukeravtaler

3.1 Lovteknisk gjennomføring

Artikkel 5 oppstiller en plikt for den næringsdrivende til å gi forbrukeren opplysninger om forhold av betydning for avtalen, før bindende avtale inngås. Departementet foreslår å innføre en ny regel om pre-kontraktuell opplysningsplikt i avtaleloven § 38.

NHO støtter ikke forslaget. Det er på det rene at det er et behov for å innføre en bestemmelse om pre-kontraktuell opplysningsplikt i forbrukerforhold jf. artikkel 5, men det er uklart hvorfor departementet ønsker å innta en slik bestemmelse i avtaleloven og ikke i forbrukerkjøpsloven, som nettopp har som formål å regulere avtaleforhold mellom forbrukere og næringsdrivende.

NHO er skeptisk til å innføre en alminnelig pre-kontraktuell informasjonsplikt i avtaleloven og deler ikke departementets oppfatning om at næringslivet på den måten vil kunne forholde seg til ett enhetlig regime, snarere tvert imot. Det finnes allerede omfattende informasjonskrav i gjeldene forbrukerlovgivning, slik som finansavtaleloven § 46 a, angrerettloven §§ 7 og 7a og håndverkertjenesteloven § 7 mfl., som våre medlemsbedrifter forholder seg til. Det ville vært betydelig enklere og mer ryddig for bedriftene om direktivets opplysningskrav ble inntatt i de lovene dette er relevant for, og gjeldene informasjonskrav ble oppdatert.

3.2 Unntak for avtaletyper

Departementet hevder at hensynet til både forbrukervern og næringsliv tilsier at det ikke skal gjøres unntak fra den alminnelige pre-kontraktuelle opplysningsplikten i større grad enn det er praktisk behov for og foreslår at avtaletypene som omfattes av artikkel 3, nr 3 bokstav a til c, e og f, samt i til m ikke skal bli unntatt opplysningsreglene, mens avtaler om finansielle tjenester, pakkereiser, avtaler som omfattes av tidspartloven og avtaler om dagligdagse transaksjoner skal unntas. Som beskrevet innledningsvis og i punkt 2 ønsker NHO at alle unntakene for avtaletypene i artikkel 3, nr 3 skal innføres i norsk rett.

3.2.1 Unntak for salgsautomater

Dersom unntaket for forbrukeravtaler som er inngått ved bruk av salgsautomater eller automatiserte forretningssteder (bokstav l) ikke innføres, blir konsekvensen at det skal opplyses om alt fra håndtering av reklamasjon til varens viktigste egenskaper, samt gis en påminnelse om at varen er kontraktsmessig, før avtale om for eksempel kjøp av brus kan inngås. Gjeldende angrerettlov unntar salg fra salgsautomater og automatiserte forretningslokaler fra alle sine bestemmelser, nettopp fordi det er både unødvendig og teknisk komplisert å imøtekomme kravene til informasjon og skriftlig avtale. Departementet har foreslått at dette unntaket skal videreføres. NHO undres over hvorfor ikke tilsvarende unntak kan gjøres når det kommer til reglene om opplysningsplikt ved andre avtaler enn fjernsalg og salg utenfor fast forretningssted.

3.2.2 Unntak for oppføring av nye bygninger

Det finnes allerede omfattende og detaljerte krav i lovgivningen til hva slags type informasjon som skal gis, og når den skal gis, i avtaleforhold som gjelder fast eiendom. Et godt eksempel er håndverkertjenesteloven § 32 om hvordan beregning av pris skal fastsettes, eller bustadoppføringslovens § 8 om plikt til fraråding. Langt på vei inneholder gjeldende lovgivning forbrukerdirektivets informasjonskrav, og NHO ser ingen grunn til hvorfor ikke unntaket for avtaler om oppføring av nye bygninger, jf artikkel 3, nr 3, bokstav f, kan innføres i norsk rett.

3.2.3 Dagligdagse avtaler

Det følger av artikkel 5, nr. 3 at medlemslandene ikke er forpliktet til å anvende reglene om en pre-kontraktuell informasjonsplikt på avtaler som omfatter dagligdagse transaksjoner. Departementet ønsker å benytte seg av denne muligheten. NHO støtter forslaget.

Spørsmålet er hvordan "dagligdagse avtaler" skal tolkes. I artikkel 5 defineres "dagligdagse avtaler" som avtaler: "...which are performed immediately at the time of their conclusion". I høringsnotatet legger departementet imidlertid til grunn at "dagligdagse avtaler" gjelder avtaler om tjenester eller varer av "begrenset økonomisk verdi for forbrukeren", ikke bare tjenester som er ment for umiddelbart eller snarlig bruk. Dette vilkåret om begrenset økonomisk verdi er ikke beskrevet i direktivet, og NHO ønsker heller ikke at begrepet skal tolkes på den måten. Hva som har begrenset økonomisk verdi for en forbruker er et svært relativt begrep og er ikke egnet til å definere noe. Et restaurantbesøk, en drop in hotellbooking eller kjøp av klær eller sko er typiske dagligdagse avtaler som oppfylles umiddelbart, men hvor den økonomiske verdien vil variere.

3.3 Informasjonsplikten går lenger enn hva direktivet krever

Hva gjelder opplysninger om den næringsdrivendes identitet og opplysninger om varens eller tjenestens pris, foreslår departementet å utforme kravet til pre-kontraktuelle opplysninger likt for både forbrukeravtaler og avtaler som reguleres av angrerettloven, det vil si fjernsalgsavtaler og avtaler inngått utenfor fast forretningssted. Departementet ønsker ikke to sett med krav til opplysninger om den næringsdrivendes identitet og varens pris, slik artikkel 5 og artikkel 6 legger opp til. Artikkel 6 omhandler, i tillegg til opplysningene som følger av artikkel 5 nr. 1 bokstav b, også opplysninger om den næringsdrivendes telefaksnummer, epost-adresse, samt identitet og geografisk adresse til næringsdrivende.

Med departementets løsning får forbrukeren mer informasjon enn hva direktivet krever, og departementet antar at dette vil bidra til å redusere næringslivets administrative kostnader ved at den samme standardiserte informasjonsutformingen kan benyttes i alle avtaler.

NHO er negativ til en sammenslåing av reglene fordi de ulike reglene ivaretar ulike informasjonsbehov og stiller spørsmål ved hva departementet baserer antagelsen om en reduksjon av næringslivets kostnader på. For øvrig, dersom næringslivet mener de kan effektivisere driften ved å utarbeide standardisert informasjon og gi mer informasjon enn nødvendig i enkelte forhold, gjøres dette på eget initiativ.

Det er på det rene at man bør stille strenge krav til den pre-kontraktuelle opplysningplikten til selger når en forbruker handler på nett. Det er i forbrukers interesse i å få opplysninger om epost-adresse og geografisk adresse til den næringsdrivende det opptrer på vegne av. Spørsmålet er om dette er tilfellet også når forbruker går inn i butikken og snakker med selger direkte. Er det departementets intensjon at selger eller ekspeditør skal opplyse om telefaksnummer før han går i dialog med forbruker om den aktuelle varen? Dette virker relativt lite gjennomtenkt, og disse praktiske konsekvensene er nok også årsaken til at direktivet har utformet informasjonsplikten ulikt for forbrukeravtaler som inngås utenfor og på fast forretningssted.

3.4 Unntak fra opplysningskrav ved offentlige auksjoner

Artikkel 6 nr. 3 åpner for at medlemslandene kan vedta at opplysninger om den næringsdrivendes identitet skal kunne erstattes av tilsvarende opplysninger om auksjonarius ved offentlige auksjoner. På den måten blir det opp til den næringsdrivende som har varer til salgs på auksjonen, om vedkommende vil opplyse om sin identitet eller kun begrense seg til auksjonarius' identitet og adresse. Departementet foreslår ikke å gå inn for dette.

NHO er uenig og mener at det skal være opp til den næringsdrivende om vedkommende vil identifisere seg eller benytte seg av auksjonarius' identitet.

3.5 Ytterligere harmonisering av opplysningskrav

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om det kan være hensiktsmessig å harmonisere opplysningskravene i den eksisterende lovgivningen med lovbestemmelsene som gjennomfører opplysningskravene etter forbrukerrettighetsdirektivet.

NHO er skeptiske til dette, fordi mange av opplysningskravene i den eksisterende lovgivningen har et annet virkeområde enn det forbrukerrettighetsdirektivet har. I tillegg vil en harmonisering være problematisk av hensyn til EU-retten, når eksisterende opplysningskrav i norsk rett tjener til gjennomføring av andre EU-direktiver som er totalharmonisert, f.eks. timesharedirektivet fra 2009.

Dersom departementet likevel ønsker å igangsette en generell harmoniseringsprosess av opplysningskrav i forbrukerforhold, så er dette nødt til å gjøres i dialog med alle berørte parter og bli gjenstand for en grundig konsekvensutredning og politisk behandling.

4.0 Unntak fra formelle krav til avtaler

Artikkel 7, nr. 4 gir medlemslandene adgang til å gjøre unntak fra noen formelle krav for avtaler av økonomisk verdi som ikke overstiger 200 Euro. Departementet er i tvil om det hensiktsmessig å innføre et slikt unntak, men har likevel valgt å foreslå en ny bestemmelse i angrerettloven, som unntar tjenesteavtaler som ikke overstiger 1500,- fra en del opplysningskrav.

NHO støtter at unntaket er foreslått innført og mener det er viktig av hensyn til forenkling.

5.0 Unntak fra angrerett

Det følger av artikkel 16, bokstav l, at angreretten ikke kan benyttes ved avtaler om: *"levering av tjenester som innkvartering for andre formål enn boligformål, transport av varer, bilutleietjenester, catering eller tjenester knyttet til fritidsaktiviteter dersom avtalen fastsetter en bestemt dato eller periode for utføringen av slike tjenester"*. Unntaket gjelder både fjernsalgsavtaler og avtaler inngått utenfor fast forretningssted.

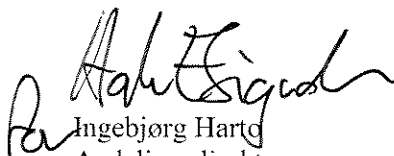
Etter gjeldene rett gjelder ikke angreretten for enkeltstående tjenester dersom selgeren ved avtaleinngåelsen forplikter seg til å levere tjenesten på et bestemt tidspunkt eller innenfor et bestemt tidsrom, jf angrerettloven § 19 bokstav b.

I Ot.prp. nr. 36 (1999-2000) ble det lagt vekt på at årsaken til at disse tjenestene var unntatt angrerett var at det kan være vanskelig å få solgt tjenesten til noen andre dersom forbrukeren skulle ha rett til å gå fra avtalen. Typiske eksempler på slike tjenesteavtaler, der tidspunktet fastlegges ved bestilling, er avtaler om innkvartering, flyreiser, leie av en bil, avtale om kjøp av opera- eller teaterbilletter, eller billetter til andre underholdningsarrangementer. Den samme begrunnelsen finner vi igjen i direktivets fortale punkt 49: *"The granting of a right of withdrawal to the consumer could also be inappropriate in the case of certain services where the conclusion of the contract implies the setting aside of capacity which, if a right of withdrawal were exercised, the trader may find difficult to fill. This would for example be the case where reservations are made at hotels or concerning holiday cottages or cultural or sporting events."*

Imidlertid er ikke vurderingskriteriet i den nye bestemmelsen lenger bare om tjenesten skal leveres på et bestemt tidspunkt eller innenfor et bestemt tidsrom, men om tjenesten, dersom den ikke er listet opp, er en tjeneste knyttet til fritidsaktivitet.

Spørsmålet blir derfor hvordan "fritidsaktiviteter" skal tolkes. Direktivet gir dessverre ingen anvisning på hva som er en tjeneste knyttet til fritidsaktivitet, og hva som ikke er det. Men siden begrunnelsen for artikkelen samsvarer med begrunnelsen for unntak for angrerett i norsk rett, må det kunne konkluderes med at den nye bestemmelsen ikke innebærer noen realitetsendring i hva som skal unntas angrerett. NHO legger derfor til grunn at tjenester knyttet til fritidsaktiviteter er alle tjenester som ikke er knyttet til arbeid, og de er unntatt fra angrerett dersom avtalen fastsetter en bestemt dato eller periode for utføring av tjenesten.

Med vennlig hilsen
NÆRINGS LIVETS HOVEDORGANISASJON

Ingebjørg Hartg
Avdelingsdirektør